КУЛЬТУРА

WWW.KIMPRESS.BY

ВЫДАЕЦЦА З КАСТРЫЧНІКА 1991 г. / № 53 (1283) 31 снежня 2016 г.

500 гадоў беларускага кнігадрукавання

2017

Гравюра з выдадзенай Францыскам Скарынам у Празе "Трэцяй кнігі Царстваў" (1518 год). / Алічбоўка ажыццёўлена Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі

З Новым годам і Нараджэннем Хрыстовым!

Беларускі народны каляндар-2017

Народны каляндар — гэта сістэма сталых ці рухомых святаў, прысвяткаў, абрадаў, гульняў, звычаяў, што замацаваны ў побыце і фальклоры. Уяўляе з сябе пераважна спалучэнне язычніцкай і хрысціянскай культуры. Гэта — фальклорны каляндар: ён складзены на аснове хранонімаў, якія зафіксаваны ў вуснай народнай творчасці беларусаў, і ўключае традыцыйныя арыенціры на сельскагаспадарчыя работы і адпачынкі ў гадавым, сезонным, месячным і іншых цыклах-рытмах.

Сістэматызаваны беларускі народны каляндар у складзе з велікодна-валачобнымі песнямі, якія ў строгай храналагічнай паслядоўнасці апісваюць традыцыйныя прысвяткі і святы, у тым ліку тыя, што закансерваваліся ў непараўнальных паэтычных узорах як Навагоддзі / Навалецці, з'яўляецца нашым шэдэўрам і фенаменальнай з'явай сусветнай нематэрыяльнай культуры.

У народным календары на 2017 год прадстаўлены асноўныя святы і прысвяткі з кароткімі тлумачэннямі, прыкметамі, урыўкамі з валачобных песень і гэтак далей. Дні (хранонімы), якія адзначаюць беларусы-каталікі, вылучаны курсівам. У праваслаўных яны замацаваны за старым, юльянскім, календаром. Зорачкай /*/ пазначаны святы "рухомай" царкоўнай пасхаліі.

У 2018 годзе па праваслаўнай пасхаліі Вялікдзень (Пасха) 8 красавіка, па каталіцкай — 1 красавіка.

Умоўныя абазначэнні: п — панядзелак, а — аўторак, с — серада, ч — чацвер, пт — пятніца, сб — субота, н — нядзеля. Даўжыня дня і моманты ўсходу і заходу ў дні сонцастаянняў і раўнадзенстваў падаюцца для Мінска. Больш падрабязна пра значэнне хранонімаў календара можна прачытаць у нашых кнігах "Беларускі народны каляндар" (Мінск, 1993, 2002).

Падчас конкурсу народных танцаў "Мяцеліца" ў Мінску. / Фота Таццяны МАТУСЕВІЧ

Падчас Купалля на "Берагіні" ў Акцябрскім. / Фота Алены ЛЯШКЕВІЧ

Народны майстар Беларусі Мар'ян Скрамблевіч і яго інструменты. / Фота Таццяны МАТУСЕВІЧ

СТУДЗЕНЬ

1. н. Новы год. Вялікае Княства Літоўскае перайшло на студзеньскі стыль у 1550 годзе, Расія — з 1700 года. "А хто ўпярод? Новы ж год".

6. пт. Першая, Посная куцця. Перадкалядная вячэра. Які дзень, такі і год. ***Тры Каралі.*** Каталікі праводзілі маскіраваны абрад "Тры каралі", або "Гэроды".

7. сб. Раство Хрыстова. Пачатак **Каляд.** "Ой, Калядачкі, бліны-ладачкі…" Калядавалі. Насілі "звязду". Паказвалі батлейку. На Каляды праводзілі ігрышчы ("вадзілі казу", "жанілі Цярэшку", "пяклі ката", гулялі ў "Яшчура" і іншыя).

9. п. Сцяпан. "На святога Сцяпана вышэй слуга за пана".

13. пт. Шчодрая куцця. Пачатак **Шчодрага тыдня.** "Мароз, хадзі куццю есці".

14. сб. Васілле. Новы год па праваслаўным календары. "Сею, сею, пасяваю, з Новым годам вас вітаю".

18. с. Трэцяя, Галодная, Вадапосная куцця. Апошнія дні Каляд. "Каляда ад'язджае".

19. ч. Вадохрышча (Хрышчэнне). "Святое Кшчэнне ваду ксціла […], свет ачысціла і ваду наверх пусціла", "На Вадохрышча завіруха — на Вялікдзень таксама".

20. пт. Прывадохрышча — заканчэнне Каляд. Пачатак **Малой вясельніцы** (да посту).

24. а. *Аксіння.* "Аксіння дарогу перамяце, а корм падмяце". **Фядос.** "На Фядоса цёпла".

25. с. Таццяна. Свята студэнтаў. ***Павел.***

31. а. Апанас, Гусінае свята. Свята свойскай жывёлы. "Хавай нос у апанасаўскі мароз".

ЛЮТЫ

1. с. *Ігнат.* "На святога Ігната зіма багата".

2. ч. *Грамніцы, Стрэчанне.* "Калі на Грамніцы нап'ецца певень вадзіцы, то на Юр'я наесца вол травіцы", "Грамніца — хлебу палавіца…"

5. н. *Агата.* Каровіна свята. "Хлеб і соль святой Агаты не пусціць бяды да хаты".

6. п. Паўзіміца Аксіння. "На Аксіні мяце". ***Дарота.*** "Па Дароце высахнуць хусты на плоце".

11. сб. Ігнат. "Ігнат Грамніцам рад".

12. н. *Памінальніца. Памінальны тыдзень. Калі "вея" ў нядзелю, то авёс трэба сеяць на 9-м тыдні, калі ў панядзелак — то на 8-м, калі ў сераду ці чацвер — то пакідалі "дзесяцінкі дзве".

14. а. Трыфан. "На Трыфана зорна — вясна позняя". ***Валянцін.*** Свята закаханых.

15. с. Грамніцы, Стрэчанне. "Зіма з летам сустракалася...", "На Грамніцы палавіна зіміцы".

18. сб. Агата. Каровіна свята.

19. н. *Рабы тыдзень, Малая вясельніца, Развітальны, Сырапусны тыдзень. Тыдзень перад Масленіцай. Які добры дзень на Масленым тыдні, у той дзень ад Ільы сеялі лён. Дзяўчаты вешалі "калодкі" нежанатым хлопцам.

22. с. *Лысая серада. Праталіны-залысіны.

23. ч. *Блакітны чацвер. Тумановы дзень. ***Крывы, Тлусты чацвер, Валосы, Валосся.** Свята жывёлы. "На Валосага бліны пяклі ці аладкі, каб былі валы гладкі".

24. пт. *Дзедава пятніца. Улассе. Свята жывёлы. "Аўлас на сыры лас". ***Мацей.*** "На Мацея дарога пацее", "На Мацея адліга — будзе мароз".

25. сб. *Масленыя Дзяды (Бабы). "Дзяды не зналі бяды, а нашы ўнукі зазналі мукі".

26. н. *Маладзік у 17.58 (коладападобнае сонечнае зацменне).* ***Масленіца.** "Масленіца ў "вятху" (пасля поўні) — дзяржы пшаніцу ў мяху, сей пшаніцу на ўсю руку". ***Гуканне вясны.** "Блаславі, Божа, зіму замыкаці, вясну загукаці". На Палессі вадзілі карагоды, "спявалі чырачку", насілі ёлку з вянком. **Фаціння.** Заступніца ад хвароб.

27. п. *Паласказуб. Першы дзень Вялікага посту. Паласкалі зубы гарэлкаю.

САКАВІК

1. с. ****Серада Папяльцовая*** (пач. Вялікага посту ў каталікаў). ***Уступная серада.** Каб урадзіў лён, мылі верацёны ці калаўроты, хадзілі ў карчму і пераскоквалі цераз пень.

4. сб. *Зборава субота. Абрад "споведзі дзежкі". ***Казімір.*** "Святы Казімір дровы сячэ".

5. н. ***Зборніца, Ізбор.** Адзін з варыянтаў Новага года / лета ў час прыняцця юльянскага летазлічэння. "Святы Ізбор упярод ступіць". Пачатак збору ў поле.

9. ч. Янка, Паўраценне. Мядзведзь паварочваецца ў бярлозе на другі бок.

12. н. *Рыгор.* "На святога Рыгора ідуць рэкі ў мора".

13. п. Васіль Капяльнік. Са стрэх капае.

14. а. Аўдоцця Вясноўка. Гуканне вясны. "На Аўдокі голы бокі". (1.03 Новы год у мінулым, сакавіцкі каляндарны стыль). "Святы Еўдакей […] пераступ года".

15. с. Хвядот. "На Хвядота занос — усё сена знясе".

17. пт. Герасім Гракоўнік. "Герасім гракоў прыгнаў".

19. н. *Язэп.* "Святы Язэп сярод посту шлюб дае прахвосту". "На Язэпа пагода — год ураджайны".

20. п. *Пачатак **Храстовага тыдня.** Пяклі "храсты". Засеўкі. Абрад "жаніцьбы коміна". *Вясновае раўнадзенства. Усход — 7.17, захад — 19.17.*

22. с. ***Серадапосце.** Выпякалі "храстцы". **Саракі.** Было Новым годам / летам. "Святыя Саракі наперад пайшлі". Свята птушак. Прылятае 40 выраяў. "Святыя Саракі ў поле саху валаклі". **Прыска**. "На святога Прыску праб'е лёд і пліска".

25. сб. Рыгор. "На Рыгора зіма ідзе ў мора". ***Дабравешчанне, Звеставанне.*** "І птушка гнязда не кладзе". Прылёт бусла. Гуканне вясны. Было Новым годам. "Перша свята — нова летца, Благавешчан зямлю сушыць".

26. н. Міжблагавешчыны (да 7 красавіка). Забарона на "запасванне" кароў.

27. п. Пачатак ***Пахвальнага тыдня.** "Дзікая качка яйцом пахваліцца". ***Арына.*** "На Арыну сей капусту ў расадніках".

30. ч. Аляксей Цёплы. Дзень рыбалова. "На Цёплага Аляксея рыба ідзе на нераст, карова на верас, а бортнік на хвою".

31. пт. *Пахвальная пятніца. Мыццё дзежак. **Палікарп.** Пачатак бясхлебіцы.

КРАСАВІК

1. сб. *Пахвальная (Мезіна) субота. Не грымелі кроснамі, каб гром не грымеў. **Дар'я Вясенняя.** Адбельвалі палотны.

3. п. Пачатак ***Вербнага тыдня.**

6. ч. Камаедзіца. Свята мядзведзя. **Благавеснік.** Пяклі пірагі "буславы лапы".

7. пт. Благавешчанне. "Благавешчанне без ластавак — халоднае лета". Абрад "Страла".

8. сб. Благуста. "На Благусту сей капусту".

9. н. * ***Пальмова нядзеля.*** "Вярба б'е, не я б'ю". ***Вербніца. Матрона.** "На Матрону шчупак хвастом лёд разбівае".

10. п. Пачатак ***Белага, Вялікага, тыдня. *Чысты панядзелак.** Бялілі і мылі ў хаце.

11. а. *Чысты аўторак. Каб на людзей і "гаўядо" не напала "параша", трэба ўсё мыць.

12. с. ***Дравяная страсць.** Мыюць усё драўлянае.

13. ч. ***Чысты чацвер.** Лазня. Абрад мыцця дзежкі.

14. пт. ***Чырвоная, Велікодная, пятніца.** Сеялі гарох. **Прабуджэнне хатніка.** У гэты дзень хлусілі, каб заблытаць хатніка. **Мар'я.** Калі ў ясную ноч прыбывала вада, то суха будзе ў жніво на хлебнай ніве.

15. сб. *Вялікая, Чырвоная, субота. Фарбавалі яйкі. Канец Вялікага посту.

16. н. *Вялікдзень (у праваслаўных і каталікаў). "Хрыстос уваскрос! — Сапраўды ўваскрос!" Быў Новым годам. "Першае свята — свята Вялікадня".

Мікіта. "Калі на Мікіту крыгаход, то няма ні клёву, ні лову рыбаловам".

17. п. Працяг ***Велікоднага тыдня.** "Першы дзень пірагі маюць, а сярэдні пагуляюць, а паследні дзень выпраўляюць".

19. с. *Градавая серада. **Праводны, Мёртвы, тыдзень.** "Пайшла зіма да Кіева, а лета нам пакінула".

20. ч. *Людавы дзень. Раней у Віленскай губерні білі і качалі яйкі з лубкоў, гушкаліся на арэлях. ***Вялікадне мёртвых (Наўскі Вялікдзень, Мёртвы Вялікдзень, Наўскі чацвер).** Дзень памінання на могілках. Хлопцы і дзяўчаты абліваліся вадою.

21. пт. *Прашчэнне. Абліваліся вадою. **Руф.** Руф рушыць снягі.

23. н. *Праводная нядзеля. "Ідзі, зіма, да Кучава, як ты нам надакучыла". ***Юры.*** (Новы год па задыяку). "Першае святца — святы Юр'я", "Як зязюля закукуе за 12 дзён да Юр'я на "голы" лес, то не чакай ураджаю і будзе хварэць жывёла". ***Войцах.*** "Святы Вайцеху выпусціў жаўранка з меху".

24. пн. *Радаўнічныя Дзяды. Анціп — ахоўнік зубоў.

25. а. ***Радаўніца.** "На Радаўніцу да абеду пашуць, па абеду плачуць, а к вечару скачуць". ***Марк.*** "Дождж на Марка, дык зямля як шкварка".

28. пт. Пуд. "Пуд снег пугне".

29. сб. Арына. "На Арыну сей капусту".

30. н. Зосім — ахоўнік пчол. **Андрыянава ноч, Андрэй.** Ноч дзявочай варажбы і чараўніцтва.

МАЙ

1. п. Кузьма. "Май Кузьма з морквінай сустракае, а Пахом з гурком".

5. пт. Ляльнік. Свята Лялі — дачкі Лады.

6. сб. Юр'е. Свята жывёлы. "Як дождж на Юр'я — хлеб будзе і ў дурня". Абрад "Страла".

7. н. *Міраносцы. "На Міраносця п'яныі бабы цігаюць адна адну за валосся". **Алісей.** "Прыйшоў Алісей — авёс пасей". **Бабскія розбрыкі.** Скокі жанчын і качанне па зямлі дзеля ўрадлівасці.

8. п. Пачатак ***Пераплаўнага, Чарвівага, тыдня.** Не трэба садзіць, бо заядуць чэрві. **Марк.** "Дождж на святога Марка — дык зямля, як шкварка". ***Станіслаў.*** "Сей лён на Станіслава — вырасце як лава".

10. с. *Градавая, Пераплаўная, серада. Засцярогі ад граду і дажджу.

Ярылавіца. Свята Ярылы.

13. сб. Якуб. "На Якуба грэе люба".

14. н. Макарэй. Абрады ля вады.

15. п. Барыс. Апякун поля і жывёлы.

18. ч. Арына Расадніца. Дзень высаджвання расады ў Паазер'і.

19. пт. *Градабойцы, Ледавіты дзень (Віленская губ.).

20. сб. Антоній. "На святы Антоній сей авёс для коней, а як удасца дык і прадасца".

21. н. Іван Веснавы. Апякун земляроба. "На Івана каласок, а на Пятра піражок".

22. п. Мікола Веснавы. Свята пастухоў. ***Алёна.*** "Сей лён на Алену, будзе кашуля па калена".

23. а. Зілот. "Сей пшаніцу на Зілота, і яна будзе як злата".

24. с. Макей. "Мокра на Макея — і лета не прасушыць". **Кірыла і Мяфод.** "Калі дзень мокры — і лета будзе мокра".

25. ч. ****Ушэсце.*** Унебаўшэсце пана Езуса. Свята агляду жыта. ***Ушэсце.** Абрад "Страла". **Епіфан.** "На Епіфана раніца ў чырвоным каптане, неба з барваю — гарачае лета".

27. сб. Сідары. "Прыйшлі Сідары — прыйшлі і сіверы".

28. н. Пахом. "Святы Пахом павее цяплом". "Сей агуркі на Пахом — будзеш насіць мяхом".

29. п. *Магдалена.* Зязюльку прысылае.

31. с. ***Градавая серада. Шэсць дзеў.** "Лён сей позні". **Канапелька Матруна.** "У зямлю махнула". **Фядот.** "Як на дубе апушка — у Фядота поўна аўса кадушка".

ЧЭРВЕНЬ

2. пт. ***Сёмушныя Дзяды. Тры пакутнікі.** "Няма лета, але пасля іх не бывае зімы".

3. сб. *Духавая субота, Зялёная субота. Алёна, Ульяна. Дзень ільну.

4. н. ****Сёмуха, Зыход Святога Духа.*** Свята зелені. "На Духа будзе цёпла і суха". ***Сёмуха, Тройца.** Культ продкаў і расліннасці. "Павядзём Куста пад гай зялёненькі..." **Васіліск.** "Ад Васіліска і салавей блізка".

5. п. *Русальніца, Іван ды Мар'я. Праводзіны вясны. "На Граннай нядзелі Русалкі сядзелі..." **Дзень Ефрасінні Полацкай.** Хадзілі ў Полацк пакланіцца і абрацца.

6. а. *Конскі Вялікдзень. Свята коней.

7. с. *Градабой, Серада Русаль. Здабывалі з ясеня святы агонь. **Ян.** "Рой перад Янам — пчаляр будзе панам".

8. ч. *Наўская Тройца, Абліваха. Памінанне.

13. а. Ерамей. *Антоній.* "Антоні, аддай коні".

14. с. Юстын і Харытон. "Юстын цягне ўверх каноплі, а Харытон — лён".

15. ч. ****Божае цела, Зелянок.*** ***Дзявятнік.** Перавод уніятаў у праваслаўе. "Дзеўяць ягодзін на ветцы".

16. пт. ***Дзевятуха.** Дзень ад навальніцы. **Лук'ян.** Паўднёвы вецер на Лук'яна — на добры ўраджай яравых.

18. н. ***Русальчыны розыгры.** Засцерагаліся рос. ***Пятроўскія запускі.** Развівалі вянкі.

19. п. *Пятроўка (Петравіца) Пятроўскі пост да 11 ліпеня. Пятроўка-галадоўка.

21. с. *Летняе сонцастаянне* (з 20 да 22 чэрвеня). *Даўжыня дня — 16.50. Усход — 4.46, захад — 21.36.* **Тодар.** "На Тодара раса — канапель паласа".

22. ч. ***Дзясятнік.** "Дзясятнік гнаі возіць". **Кірыла.** Пачыналі касавіцу ў Паазер'і.

23. пт. ***Дзясятка.** "Косы точыць", "Жыта паспявае". ***Купала.*** У старажытнасці — Новы год / лета.

24. сб. *Ян Купальны*. "Сонца грае".

25. н. Анапрэй. "Хто на Нупрэя пасее грэч, той будзе бліны печ".

26. п. Акуліна Грачышніца. Сеялі грэчку. **Задзярыхвост.**

28. с. Амос. "Прыйшоў Амос — цягне ўгору авёс".

29. ч. Ціхан. "Пеўчыя птушкі заціхаюць". ***Пятрок.*** "Да Пятра зязюльцы кукаваці", "Прыйшоў Пятрок — апаў лісток, прыйдзе Ілья — ападуць і два".

ЛІПЕНЬ

6. ч. Купалле. Свята Сонца і кахання. "Дзень адбаўленне, ночы прыбаўленне".

7. пт. Іван Купала. "Учора была Купала, а сёння Іван".

10. п. Самсон. "На Самсона дождж — сем тыдняў то ж". ***Сем братоў.*** "Сем братоў варожаць, колькі тыдняў пагоды".

12. с. Пятро. Свята заканчэння Купалля.

13. ч. Паўпятро. Дзень талакі. **Сымон і Юда.** "На Сымана й Юды конь баіцца груды".

14. пт. Кузьма і Дзям'ян. Свята кавалёў. "Святы Пятро жыта спеліць, святы Кузьма сярпы робіць, а святы Дзям'ян сена грабе".

17. п. Андрэй. "Авёс у світцы, а на грэчцы і кашулі няма". "Андрэй усіх мудрэй".

18. а. Свята Месяца. "Месяц гуляе".

21. пт. Казанская. Пракоп. "Пракоп бок прыпёк". ***Данат.*** "Святы Данат коскі точыць".

25. а. Прокл. Засцерагаліся вялікіх рос. ***Якуб.*** "На Якуба хлеба поўна губа".

26. с. Гаўрылей. Засцеражэнне ад граду. ***Ганна.*** Снапы кладзе.

29. сб. Афінаген. Заціхаюць птушкі.

31. п. Серпавіца, Шыпілінка (пятніца перад Ільёю). Дзень "зазубравання" сярпоў.

ЖНІВЕНЬ

1. а. Макрыны. "Глядзі восень па Макрыні".

2. с. Ілья. Свята дажджоў і навальніц. "Ілья нарабіў гнілля", "Укінуў у ваду кусок ільда".

4. пт. Мар'я. "Магдалена — вады па калена".

6. н. Барыс Палікоп. "Барыс і Глеб — паспеў хлеб".

7. п. Ганны. "Святы Ганны бабкі стаўляюць".

9. с. Палікоп. Паліць копы. **Панцеляймон.** Сцаляў ад хвароб галавы.

11. пт. *Лаўрын.* "На Лаўрына спяшай да млына".

12. сб. Сіла. Жыта сей.

14. п. Макавей, Першы Спас. Свята маку і мёду. **Спасаўка.** Пост да 28 жніўня.

15. а. Базыль. "Базыль авечкам воўну дае". ***Прачыстая, Зельная.*** "Прыйшла Прачыста — стала поле чыста".

16. с. Антоны Віхравеі. Рох. "Кірмаш на паненак".

17. ч. Еўдакія. Агуркі збірае.

19. сб. Яблычны Спас. Свята садавіны.

23. с. Лаўрэн — свята млынара.

24. ч. *Баўтрамей*. "Св. Баўтрамей высылае буслоў па дзяцей". "Прыйшоў Баўтрамей — жыта на зіму сей".

27. н. Міхей. Выспяваюць брусніцы.

28. п. Прачыстая. Свята ўраджаю.

29. а. Трэці Спас. Свята хлеба. **Ян.** "Ян на лета прыйшоў, а ўжо восень знайшоў".

30. с. Міроны Ветрагоны. "Пыл па дарозе гоняць, па прыгожым леце стогнуць".

31. ч. Флор і Лаўр. Свята коней. **Арабінавыя дзень і ноч.** "Сухая" навальніца, дождж.

ВЕРАСЕНЬ

5. а. Лупа. "Сей на Лупа — будзе жыта купа".

7. ч. Баўтрамей. "Жыта на зіму сей".

8. пт. *Другая Прачыстая.* "Меншая Прачыста — канчай сеяць начыста".

10. н. Мацей. Абаронца ад п'янства.

11. п. Калінавік, Іван Крываўнік.

13. с. Кіпрыян. Журавель збіраецца ў вырай.

14. ч. Сымон. Абрад "жаніцьбы коміна". (Асенняе Навалецце / Навагоддзе з 1493 года). Закрыванне зямлі. **Бабіна лета. *Узвіжанне.***

19. а. Цуды, Міхал. "Міхал з поля спіхаў".

21. ч. Багач, Нараджэнне Божае Маці. Свята заканчэння ўборкі зерневых. Засідкі.

22. пт. *Асенняе раўнадзенства. Усход — 7.01, захад — 19.02.*

24. н. Тадора. "На Тадору ўсякае лета заканчваецца".

26. а. Стаўроўскія Дзяды.

27. с. Звіжанне. Свята закрывання зямлі на зіму. Гадзюкі — у кучу.

29. пт. *Міхал.* "Калі на Міхала з поўначы вецер вее, то не май на надвор'е надзеі". **Сіцыян.** "Святы Сацыян ды ляны пасцілаў".

КАСТРЫЧНІК

2. п. Зосім. Журавіны на Зосіма ўздымаюцца — мароз на Пакровы ўдарыць.

3. а. Астап, Астаф'я. Прыкметы па ветры.

4. с. *Пранцішак, Францішак.* "На Пранцішка зярнят шукае ў полі мышка".

8. н. Сяргей. Жалезны тыдзень.

9. п. Іван Шаптун, Іван Кураед, Багаслоў. Шапталіся сваты пра нявест.

14. сб. Пакровы, Трэцяя Прачыстая. Вясельная пара. "Свята Пакрова, пакрый зямельку лісточкам, а галоўку — вяночкам". "Пакровы — зарыкалі каровы". **Дзявоцкае лета** (па 21.10). Прымалі "ў дзеўкі" сяброўак.

21. сб. Трыфан, Палагея. "Золкім ветрам вее". ***Зміцер.*** "Да Змітра баба хітра".

25. с. Марцін — свята млынароў.

28. сб. *Сымон і Юда.* "Сымон з Юдаю працу ў полі канчаюць, хаты аглядаюць". ***Параскева Пятніцкая.*** Забарона на прадзенне.

29. н. Лонгін. Збавіцель ад хвароб вачэй.

30. п. Паклоны. Дзень адбівання паклонаў.

31. а. Лука. "Хто сее да Лукі, не будзе мець ні хлеба, ні мукі". Дзень іканапісцаў. ***Юльян —*** ахоўнік дзяцей.

ЛІСТАПАД

1. с. *Усе святыя.* Памінальны дзень.

2. ч. *Задушны дзень.* Памінальны дзень.

4. сб. Казанская. Дождж ці снег. **Асяніны, Змітраўскія Дзяды.** "Святыя дзяды, завём вас..."

8. а. Зміцер. "Да Змітра дзеўка хітра". Канец надзеі выйсці замуж у гэтым годзе.

9. с. *Тодар.* "На Тадора поўна камора".

10. ч. Параскі. Апякунка жанчын і рукадзелля.

11. пт. Настуся. Настуся стрыжэ авечкі. ***Марцін.*** "Мядзведзь кладзецца ў бярлогу".

12. сб. Артошка. Пачатак прадзення.

14. п. Кузьма-Дзям'ян. Апякун земляробства, кавалёў і вяселля.

21. а. Міхайлаў дзень. Абаронца ад грому. Мядзведзі ідуць у спячку.

22. с. Матрона. "З Матроны становіцца зіма".

24. пт. Хвёдар Студзянец. "Хвёдаравы вятры галоднымі ваўкамі скуголяць".

25. сб. Іван Міласцівы. Дзень падарункаў. ***Кацярыны.*** "Кацярына забрала лета".

27. п. Юстыніян. Апякун пладнасці і дзяцінства. **Піліп.** Пярэдадзень Піліпоўскага посту (да 7 студзеня).

28. а. Піліпаўка — перадкалядны пост.

29. с. Мацей. "На Мацея зіма пацее".

30. ч. *Андрэй*. Дзявочае свята.

СНЕЖАНЬ

3. н. *Адвент.* Перадкалядны пост.

4. п. Увядзенне. Водзяцца ваўкі. ***Барбара.*** "Барбара ноч урвала, а дзень надтачыла".

5. а. Пракоп. *Савы.* "Барбара мосціць, Сава цвікі войстрыць, а Мікола прыбівае".

6. с. Матрыхваны. Не пралі. ***Мікола.*** "Хвалі зіму па Міколе".

7. ч. Кацярыны. "Забрала край лета".

9. сб. Юр'е Зімовы. Юра мосціць. ***Ганны.*** "Ад Ганны да Каляд два тыдні і два дні".

13. с. Андросы, Андрэйкі. Варажылі.

14. ч. Навум. Наставіць на вум.

17. н. Варвары. "Мікола і Варвара ноч урвалі".

18. п. Савы, Міколін бацька. "Сава мосце, а Мікола гвоздзе".

19. а. Мікола Зімовы. "Без Міколы не бывае ні зіма, ні лета". "Мікола марозам гвоздзіць".

22. пт. *Зімовае сонцастаянне. Усход — 9.33, захад — 16.43. Даўжыня дня — 7.10 .*

Ганны. "Ганны — прыбавіцца багата дня", "Ганкі — палічаны дзянькі".

24. н. *Посная куцця.* Пачатак Каляд (да 6 студз.).

25. п. Спірыдон Сонцаварот. *Божае Нараджэнне.* Было Новым годам. "Свята Ражаство ўпярод пашло, новы гадок павёў радок".

26. а. *Сцяпан.* "Кожны сабе пан".

31. н. Марк. "Марка да В-арка — няхай будзе парка". ***Багатая куцця. Сільвестр.*** Варажылі дзяўчаты.

Алесь ЛОЗКА, фалькларыст

Газета КУЛЬТУРА ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА)
Выдаецца з кастрычніка 1991 года.
Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Галоўны рэдактар — Сяргей Сяргеевіч ТРАФІЛАЎ. **Адказны сакратар** — Юрый КАРПЕНКА; **рэдактары аддзелаў:** Надзея БУНЦЭВІЧ, Барыс КРЭПАК, Яўген РАГІН, Ільля СВІРЫН; **аглядальнікі рэдакцыі:** Дар'я АМЯЛЬКОВІЧ, Настасся ПАНКРАТАВА, Аліна САЎЧАНКА, Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ; **спецыяльныя карэспандэнты:** Пётр ВАСІЛЕЎСКІ, Алег КЛІМАЎ, Алена ЛЯШКЕВІЧ, Канстанцін АНТАНОВІЧ; **карэспандэнт** — Вольга РОПАТ; **мастацкі рэдактар** — Наталля ОВАД; **карэктар** — Мая ХУТКОВА.
Сайт: **www.kimpress.by.** E-mail: **kultura@tut.by.** Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77. Пакоі 16-28, 94-98, чацвёрты паверх. Тэлефоны: (017) 286 07 97, (017) 334 57 23. Тэлефон-факс: (017) 334 57 41. Рэкламны аддзел: тэл. (017) 286 07 97, 334 57 41. Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА". 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77. Пакоі 16-28, 94-98, чацвёрты паверх. Бухгалтэрыя: (017) 334 57 35.
Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнасцю імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар пашпарта, дату выдачы, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас. Аўтарскія рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца. Меркаванні аўтара могуць не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў. *Матэрыял на правах рэкламы.
"Культура", 2016. Наклад 3 910. Індэксы 63875, 638752. Рознічны кошт — па дамоўленасці. Падпісана ў друк 29.12.2016 у 16.00. Замова 4843. Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавецтва "Беларускі Дом друку". ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск.

Увага! Аб'ява!*

Дзяржаўная ўстанова адукацыі "Інстытут культуры Беларусі"
аб'яўляе конкурс на замяшчэнне пасады дацэнта
(1 штатная адзінка) кафедры культуралогіі
і псіхолага-педагагічных дысцыплін.
Тэрмін падачы заяў на конкурс — адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.
Даведка па тэл.: 369-78-99

500 гадоў беларускага кнігадрукавання

Гравюра з выдадзенай Францыскам Скарынам у Празе "Кнігі Прамудрасці Божай" (1518 год).
/ Алічбоўка ажыццёўлена Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі

СТУДЗЕНЬ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ЛЮТЫ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

САКАВІК

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

2017

КУЛЬТУРА
www.kimpress.by

500 гадоў беларускага кнігадрукавання

Гравюра з выдадзенай Францыскам Скарынам у Празе "Кнігі Эклезіяста" (1518 год). / Алічбоўка ажыццёўлена Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі

КРАСАВІК

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

МАЙ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ЧЭРВЕНЬ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

2017

КУЛЬТУРА
www.kimpress.by

500

500 гадоў беларускага кнігадрукавання

Гравюра з выдадзенай Францыскам Скарынам у Празе "Другой Кнігі Царстваў" (1518 год).
/ Алічбоўка ажыццёўлена Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі

ЛІПЕНЬ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ЖНІВЕНЬ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ВЕРАСЕНЬ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

500 гадоў беларускага кнігадрукавання

Гравюра з выдадзенай Францыскам Скарынам у Празе "Трэцяй кнігі Царстваў" (1518 год). / Алічбоўка ажыццёўлена Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі

КАСТРЫЧНІК

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ЛІСТАПАД

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

СНЕЖАНЬ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

МУЗЕІ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Леніна, 20. Тэл.: 327 45 62.

Экспазіцыі:
■ "Мастацтва Беларусі XII — XVIII стст.".
■ "Мастацтва Беларусі XIX — пач. XXI стст.".
■ "Мастацтва Беларусі XX — пач. XXI стст.".
■ "Мастацтва Расіі XVIII — пач. XX стст.".
■ "Мастацтва краін Заходняй і Цэнтральнай Еўропы XVI — XX стст.".
■ "Мастацтва краін Усходу XIV — XX стст.".

Выставы:
■ Выстава твораў рускага жывапісу XIX—XX стст. са збору Аляксандра Валадчынскага — да 6 лютага 2017-га.
■ Выстава **"Свет нябесны на зямлі"** — да 30 студзеня 2017-га.
■ Выстава **"Майстры Віленскай школы Міхась Сеўрук і Пётра Сергіевіч. Жывапіс і графіка з прыватных калекцый"** — да 23 студзеня 2017-га.
■ Выстава твораў Юрыя Карачуна (1931–1997), прысвечаная 85-годдзю з дня нараджэння мастака — да 23 студзеня 2017-га.
■ Выстава **"Калядная казка"**, прысвечаная святу Раства Хрыстова — да 10 студзеня 2017-га.
■ Цыкл лекцый **"Музейныя гісторыі"** — да 11 студзеня 2017-га (кожную сераду а 19-й, Малая зала).

Філіялы музея

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНЬКОВІЧАЎ. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА І-Й ПАЛОВЫ XIX ст."
г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а. Тэл.: 327 88 78.

Пастаянныя экспазіцыі:
■ **"Інтэр'еры шляхецкай сядзібы"**.
■ **"Жыццё і творчасць Валенція Ваньковіча"**.
■ **"Сядзібны партрэт XVII — сяр. XIX стст."**.
■ Выстава чароўных лялек мастака Настассі Адамовіч **"Краіна цудаў"** — да 23 студзеня 2017-га.

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА Ў В. РАЎБІЧЫ
Спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён. Тэл.: 507 44 69.
■ Пастаянная экспазіцыя.
■ Дзіцячая навагодняя праграма **"На Каляды ў музей!"** — 14 студзеня 2017-га.
■ Кожную суботу ў 12.00 — майстар-класы па стварэнні лялек-мотанак, ткацтве паясоў, саломкапляценні і роспісе яек.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТАРЫЧНЫ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. К.Маркса, 12. Тэл.: 226 09 22.

Экспазіцыі:
■ Абноўленая экспазіцыя **"Старажытная Беларусь"**.
■ "Беларусь XVI — XVIII стст. у партрэтах і геральдыцы".
■ "Мастацтва ў гарадской культуры XIX — XX стст.".

Выставы:
■ Выставачны праект **"Ад рымскага дынарыя да беларускага рубля"** — да 1 чэрвеня 2017-га.
■ Выстава **"Час цудаў. Зімовыя святы і забавы"** — да 28 лютага 2017-га.
■ Выставачны праект **"Час нямых зорак. Ад чорна-белага да чырвонага"** — да 15 студзеня 2017-га.
■ Выстава фотаздымкаў Вадзіма Качана **"Стары Мінск"** — у галерэі музея.
■ Выстава работ вучняў студыі "Калякі-малякі" **"Зімовая вясёлка"** — да 20 студзеня 2017-га.
■ Акцыя **"Вольнае піяніна"** — кожны дзень з 16.00 да 19.00.

Філіялы музея

ДОМ-МУЗЕЙ І З'ЕЗДУ РСДРП
г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 31а. Тэл.: 290 68 47.
■ **Абноўленая экспазіцыя**, прымеркаваная да 100–годдзя Кастрычніцкай рэвалюцыі.
■ Выстава **"Музей ёлачных цацак"** — да 31 студзеня 2017-га.

МУЗЕЙ СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ
г. Мінск, вул. К.Маркса, 38. Тэл.: 327 46 12.
■ Пастаянная экспазіцыя.
■ Выстава **"Шматвектарнасць знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь"**.

МУЗЕЙ ПРЫРОДЫ І ЭКАЛОГІІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. К.Маркса, 12. Тэл.: 237 46 94; 291 99 51.

Экспазіцыі:
■ "Геалогія і палеанталогія".
■ "Сезонныя змены".
■ "Вадаёмы і насельнікі прыбярэжных раслін".
■ "Хвойны тып лесу і насельнікі змяшанага лесу".
■ "Насельнікі ліставога і змяшанага лесу".
■ "Ахоўныя прыродныя ўчасткі, рэдкія віды жывёл".
■ "Выстава насякомаедных раслін".

г. Мінск, вул. Багдановіча, 9а. Тэл.: 237 46 94.
■ Выстава **"Шумлівая пярнатая вясёлка"** — да 13 сакавіка 2017-га.

г. Мінск, вул. Казінца, 117 (будынак кінатэатра "Электрон"). Тэл.: +37529 123 60 53.
■ Выстава **"Сафары парк"**.

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ТЭАТРАЛЬНАЙ І МУЗЫЧНАЙ КУЛЬТУРЫ
г. Мінск, Музычны зав., 5. Тэл.: 220 26 67.

Пастаянныя экспазіцыі:
■ "Вытокі тэатральнай і музычнай культуры на беларускіх землях".
■ "Музычная і тэатральная культура Беларусі ў X — XIX стст.".
■ "Беларуская музычная культура XX ст.".
■ "Тэатральная культура Беларусі XX ст."
■ Выстава **"Стары куфар і прыгажуня ёлка"** з калекцыі Наталлі Кавалёвай — да 15 студзеня 2017-га.

ГАСЦЁЎНЯ УЛАДЗІСЛАВА ГАЛУБКА
г. Мінск, вул. Старавіленская, 14. Тэл.: 286 74 03.
■ Пастаянная экспазіцыя.

Майстар-класы:
■ **Дэкупаж** для творчых дзяцей і падлеткаў ад 5 да 14 гадоў — кожную суботу аб 11-й.
■ Інтэрактыўныя музейныя заняткі **"Асновы акцёрскага майстэрства"** для дзяцей ад 5 да 10 гадоў.
■ Выстава **"Запаветныя жаданні"** ў рамках праекта "Спадарыня лялька" — да 15 студзеня 2017-га.

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАГА КІНО
г. Мінск, вул. Свярдлова, 4. Тэл.: 327 10 75.

Пастаянная экспазіцыя.
■ Навагодняя рэтраспектыва **"Неверагодныя прыгоды"** (добрыя фільмы для ўсёй сям'і Нацыянальнай кінастудыі "Беларусьфільм") — да 5 лютага 2017-га.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ
г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8. Тэл: 327 11 66; 203 07 92.
Музей працуе: пн. — выхадны, аўт. — нядз. — ад 10-й да 18-й, сер. — ад 12-й да 20-й.
■ Пастаянная экспазіцыя.
■ Выстава **"На мой кліч вечавы…"**, прысвечаная жыццю і творчасці Янкі Купалы ў перадваенны час і ў першыя гады Вялікай Айчыннай вайны, — да 2 студзеня 2017-га.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"
г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19. Тэл.: (8–01770) 2 06 60, 2 06 02; + 37529 551 80 51, + 37529 190 31 49.

Палацавы ансамбль
■ Пастаянная экспазіцыя.
■ Выстава **"Спадчына Святой Еўфрасінні Полацкай"** — да 15 студзеня 2017-га.
■ Выстава **"Апладысменты скрозь стагоддзі"** — да 15 студзеня 2017-га.

Сектар экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці
■ Выстава **"Нясвіжскі праменад"** Ларысы Зарубінай — да 29 студзеня 2017-га.

Ратуша
■ Пастаянная экспазіцыя.
■ Музейны праект **"Забытыя мелодыі"** — да 31 студзеня 2017-га.

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"
г.п. Мір, Карэліцкі раён, Гродзенская вобласць. Тэл.: (8–01596) 2 82 91, (8–01596) 2 82 70.
■ Пастаянная экспазіцыя
■ Выстава **"На варце. 3 гісторыі формы СССР"** — да 15 студзеня 2017-га.

ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНА-МЕМАРЫЯЛЬНЫ МУЗЕЙ ЯКУБА КОЛАСА
г. Мінск, вул. Акадэмічная, 5. Тэл.: 294 91 96.

Экспазіцыя:
■ **"Якуб Колас. Жыццё і творчасць"**.
■ Інтэрактыўная гульня **"Таямніцы дома Песняра"**.
■ Тэатралізаваныя экскурсіі па казках, апрацаваных Якубам Коласам, для школьнікаў малодшага ўзросту.
■ Музейна-педагагічны праект **"Крочым у школу разам з Коласам"**.
■ Пешая экскурсія **"Мясцінамі Коласа ў Мінску"**.

Акцыі:
■ **"Самы лепшы дзень"** (дзень нараджэння ў музеі).
■ Віншаванне ад музея, фотасесія **"У дзень вяселля — у музей!"**.
■ Музейная творчая майстэрня.
■ **"Да Коласа на Новы год"** (святочная праграма для дзяцей).
■ Выстава мастацкіх работ Людмілы Пятруль да 90-годдзя зборніка алегарычных апавяданняў **"Казкі жыцця"** — да 20 студзеня 2017-га.

ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЕЙ ЯНКІ КУПАЛЫ
г. Мінск, вул. Янкі Купалы, 4. Тэл.: 327 78 66.

Экспазіцыі:
■ Пастаянная экспазіцыя **"Шляхі"** з праглядам роліка ў 3D-фармаце і інтэрактыўнай зонай для дзяцей **"Хлопчык і лётчык"**, галаграфічным тэатрам.

Акцыі:
■ Інтэрактыўныя музейныя праграмы **"У пошуках папараць-кветкі"**, **"Вячоркі"**.
■ **"Калядкі ў Купалавым доме"** для дзяцей ад 5 да 10 гадоў, іх бацькоў і настаўнікаў — да 31 студзеня 2017-га (акрамя суботы і нядзелі).

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ГОРАДА МІНСКА
г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 10. Тэл.: 321 24 30.

Філіялы Музея гісторыі горада Мінска

ГАРАДСКАЯ МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ ТВОРАЎ Л.Д. ШЧАМЯЛЁВА
г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 10. Тэл.: 321 24 30.

Экспазіцыя:
■ **"Жыццёвы і творчы шлях народнага мастака Беларусі Леаніда Шчамялёва"**.
■ Выстава **"ROBO ART"** — да 29 студзеня 2017-га.
■ Выстава **"Польшча. Архітэктура"** — да 15 студзеня 2017-га.

МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ МІХАІЛА САВІЦКАГА
г. Мінск, пл. Свабоды, 15. Тэл.: 321 24 30.

Экспазіцыі:
■ **"Мастак. Грамадзянін. Герой"**. Прысвечана Ганароваму грамадзяніну г. Мінска Міхаілу Савіцкаму.
■ **"Мінск губернскі. Шляхецкі побыт"**.
■ Выстава **"Ад Лісабона праз Мінск да Уладзівастока"** — да 5 лютага 2017-га.

МІНСКАЯ ГАРАДСКАЯ РАТУША
г. Мінск, пл. Свабоды, 2а. Тэл.: 321 24 30.

Экспазіцыі:
■ **"Мінск у гістарычнай прасторы. Картаграфічны кабінет"**.
■ **"Мінск сярод сяброў. Гарады-пабрацімы сталіцы Беларусі"**.

МУЗЕЙ "ЛОШЫЦКАЯ СЯДЗІБА"
г. Мінск, праезд Чыжэўскіх, 8.
■ Пастаянная экспазіцыя.

ФЛІГЕЛЬ ЛОШЫЦКАГА СЯДЗІБНА-ПАРКАВАГА КОМПЛЕКСУ
г. Мінск, праезд Чыжэўскіх, 10. Тэл.: 285 18 86.

Экспазіцыя:
■ **"Кола часу"** — прадметы гарадской і сялянскай культуры кан. XIX — сяр. XX стст.
■ Выстава **"Мастацкія палотны "Мінская палатно-Пакроў"** (мастацкія палотны, ручнікі, швейныя машыны).

ЭКСПАЗІЦЫЯ "КАРЭТНАЯ"
г. Мінск, вул. Кірылы і Мяфодзія, 18. Тэл.: 321 24 30.

Экспазіцыя:
■ "Сані • вазок; каляска • брычка; карэта • вупраж" (пастаянная экспазіцыя па гісторыі гужавога транспарту жыхароў Мінска XIX — пачатку XX стст.).
■ Віртуальная гульня **"Карэтны майстар"**.

АРТ-ГАСЦЁЎНЯ "ВЫСОКАЕ МЬСТА"
г. Мінск, вул. Герцэна, 2а. Тэл.: 321 24 30.
■ Выстава фатаграфіі **"Дарогай майстра"** — да 8 студзеня 2017-га.

АРХЕАЛАГІЧНЫ МУЗЕЙ
г. Мінск, вул. Кірылы і Мяфодзія, 6. Тэл.: 321 24 30.
■ Выстава **"Па слядах мамантаў"** — да 15 студзеня 2017-га.

ГОМЕЛЬСКІ ПАЛАЦАВА-ПАРКАВЫ АНСАМБЛЬ
г. Гомель, пл. Леніна, 4. Тэл.: (8-0232) 74 19 11.

Цэнтральная частка палаца

Экспазіцыі:
■ **"Культавыя прадметы"** ("Дамавая царква", паўночны рызаліт палаца).
■ **"Чырвоная гасцёўня"**.
■ **"Зала ўрачыстых прыёмаў"**.
■ **"Старажытная гісторыя Гомельшчыны"** (археалагічная экспазіцыя).
■ **"Жылы інтэр'ер канца XIX — пачатку XX стст."**.
■ **"Свет прыроды"** (выставы "Загадкавыя фантазіі мора" і "Жывёльны свет Гомельшчыны") (грот палаца).
■ **"Адкрытае захаванне археалагічнай калекцыі музея"**.

Выставы:
■ Выстава **"Прыстанак міласэрнасці. Мастацтва тыбецкага будызму"** са збору Дзяржаўнага Эрмітажа — да 22 студзеня 2017-га.
■ Персанальная фотавыстава Юрыя Бірукова **"Блаславёная зямля. Падарожжа па будысцкіх месцах"** — да 22 студзеня 2017-га.
■ Выстава **"Прыватная калекцыя"** Кацярыны Раджэсвенскай (Масква) — да 5 лютага 2017-га.
■ Выстава фотаздымкаў пачатку XX стагоддзя **"Сведкі палацавай эпохі"** — да 22 студзеня 2017-га.
■ Выстава **"Тры цвікі"** (у рамках праекта "Новае ў археалогіі Гомельшчыны").
■ Выстава **"Свет старажытных людзей"** — да 5 лютага 2017-га.

Вежа палаца

Экспазіцыя:
■ **"Уладальнікі Гомельскага палаца Румянцавы і Паскевічы"**.

Выставы:
■ Міні-выстава да 95-годдзя з дня нараджэння беларускага мастака Мікалая Палянкова.
■ Выстава **"Эпоха гігантаў: таямніца рэканструкцыі набярэжнай ракі Сож"** — да 31 снежня.
■ Выстава **"Норавы эпохі ў еўрапейскім рамане"** — да 31 снежня.

Паўночнае крыло палаца

Экспазіцыя:
■ **"Zooterra"**.

Выстава:
■ Выстава **экзатычных жывёл**.

Зімовы сад
■ **"Свет субтрапічных раслін і жывёл"**.

Вежа агляду.
Спачывальня князёў Паскевічаў.
■ Інтэрактыўны праект для школьнікаў **"Вялікі музей для цікаўных сяброў"**.

ГОМЕЛЬСКІ АБЛАСНЫ МУЗЕЙ ВАЕННАЙ СЛАВЫ
г. Гомель, вул. Пушкіна, 5. Тэл.: (8-0232) 77 57 41.
■ Пастаянная ваенна-гістарычная экспазіцыя.
■ Пастаянная выстава тэхнікі на адкрытай пляцоўцы.
■ На тэрыторыі працуе пнеўматычны цір.
■ **"Музей крыміналістыкі"**.
■ Выстава **"У баях за вызваленне"**.
■ Выстава **"Ваенна-гістарычная мініяцюра"**.

ЛІДСКІ ГІСТОРЫКА-МАСТАЦКІ МУЗЕЙ
г. Ліда, вул. Перамогі, 37а. Тэл.: (8-0154) 53 50 64.

Пастаянныя экспазіцыі:
■ **"Прырода Лідчыны"**.
■ **"Сучаснае мастацтва краю"** (жывапіс, графіка, скульптура, мастацкае шкло).

Выставы:
■ Выстава **"Майстэрня заслужанага дзеяча мастацтваў Беларусі, сябра Саюза мастакоў Беларусі Уладзіміра Мурахвера"**.
■ **"Вядзём пачатак мы ад Гедыміна…"**
■ Мемарыяльны пакой **Валянціна Таўлая**.
■ Выстава са збору А.Фішбайна **"Рэчы побыту канца XIX — пачатку XX стст."**.
■ Музейна-вобразная зала **"Хрушчоўка 60-х"**.
■ Выстава **"Вайны свяшчэнныя старонкі"**.
■ Выстава **"Надзейны шчыт краіны"**.
■ Выстава **"Падарожжа ў гарадскі і сельскі побыт"**.
■ Выстава **"Жыве мая ліра нанова!"**, прымеркаваная да 140-годдзя з дня нараджэння Цёткі (Алаізы Пашкевіч).

ІЎЕЎСКІ МУЗЕЙ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ КУЛЬТУР
г. Іўе, вул. 17 верасня, 9. Тэл. (8-01595) 2-68-96
■ Экспазіцыя **"Пад адзіным небам праз стагоддзі"** ("Карэннае насельніцтва Іўеўшчыны", "Беларускія татары").
■ Выставы **"Беларускія яўрэі"**, **"Другая сусветная вайна"**.
■ Выстава габеленаў Марыі Старасцінай **"Натхненне"**.
■ Прадстаўленні лялечнага тэатра "Батлейка".

ДОМ-МУЗЕЙ АДАМА МІЦКЕВІЧА Ў НАВАГРУДКУ
г. Навагрудак, вул. Леніна,1. Тэл.: (8-01597) 2-43-40 (каса)
■ Пастаянная экспазіцыя: **"Жыццё і творчасць Адама Міцкевіча"**.
■ Пастаянныя выставы: **"Свята кухні Міцкевічаў"**, **"Малюнкі сельскага жыцця"**, **"Пан Тадэвуш" праз час і народы"**.
■ Выстава **"Таямніцы майстэрства"** Навагрудскага раённага цэнтра рамёстваў.

ГАЛЕРЭІ

"УНІВЕРСІТЭТ КУЛЬТУРЫ"
г. Мінск, пл. Кастрычніцкая, 1. Тэл.: 327 26 12.
■ Выстава **"Зачараванне вышытых карцін"** — да 12 студзеня 2017-га.
■ Выстава дыпломных работ студэнтаў завочнага аддзялення кафедры народнага дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў — да 12 студзеня 2017-га.

ТЭАТРЫ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, пл. Парыжскай камуны, 1. Тэл./факс: 334 11 56.
■ **31 снежня — "Жар-птушка"** (балет у адной дзеі) І.Стравінскага. Пачатак аб 11-й.
■ **31 — Гала-канцэрт зорак Вялікага тэатра Беларусі.** Пачатак а 18-й.
■ **3 студзеня — "Іяланта"** (опера ў 2-х дзеях) П.Чайкоўскага.
■ **4 — "Доктар Айбаліт"** (опера ў 2-х дзеях) М.Марозавай. Пачатак а 12-й.
■ **4 — "Жызэль, або Вілісы"** (балет у 2-х дзеях) А.Адана.
■ **5 — "Тры парсючкі"** (балет у 2-х дзеях) С.Кібіравай. Пачатак а 12-й.
■ **5 — "Яўген Анегін"** (опера ў 3-х дзеях) П.Чайкоўскага.
■ **6 — "Жар-птушка"** (балет у адной дзеі) І.Стравінскага. Пачатак а 12-й.
■ **6 — "Жар-птушка"** І.Стравінскага, **"Шапэніяна"** Ф.Шапэна, **"Балеро"** М.Равеля (балеты ў адной дзеі).

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ АКАДЭМІЧНЫ МУЗЫЧНЫ ТЭАТР
г. Мінск, вул. Мяснікова, 44. Тэл.: 200 81 26.
■ **31 снежня — "Новы год у стылі Галівуд"** (музычнае шоў). Пачатак а 18-й.
■ **3 студзеня — "Бабін бунт"** (музычная камедыя ў 2-х дзеях) Я.Пціцкіна.
■ **4 — "Праўдзівая гісторыя паручніка Ржэўскага"** (гусарскі вадэвіль у 2-х дзеях) В.Баскіна.
■ **5 — "Блакітная камея"** (мюзікл у 2-х дзеях) К. Брэйтбурга.
■ **6 — "Юнона" і "Авось"** (рок-опера) А. Рыбнікава.

Спектаклі для дзяцей:
■ **3, 4, 6 студзеня** (пачатак аб 11-й і а 14-й) — **"Баль у Папялушкі"** (музычны шоу-канцэрт для дзяцей і дарослых у адной дзеі).
■ **5 — "Снежная каралева"** (мюзікл у 2-х дзеях) Г.Шайдулавай. Пачатак аб 11-й і а 14-й.

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ "РЭСПУБЛІКАНСКІ ТЭАТР БЕЛАРУСКАЙ ДРАМАТУРГІІ"
г. Мінск, вул. Крапоткіна, 44. Тэл./факс: 334 60 08.
■ **3 студзеня — "Два чароўныя парасоны"** (казка для дзяцей і дарослых) Г.Х.Андэрсена. Пачатак аб 11-й.
■ **4 — "Гісторыя двух сабак"** (спектакль для дзяцей і дарослых) Я.Конева. Пачатак аб 11-й.
■ **4 — "Раскіданае гняздо"** (народная трагедыя) Янкі Купалы.
■ **5, 6 — "Залатое сэрцайка"** (інтэрактыўная казка для дзяцей і іх бацькоў) С.Навуменка. Пачатак аб 11-й і а 14-й.
■ **5 — "Нязваны госць"** (сямейная меладрама) С.Бартохавай.

БЕЛАРУСКІ ТЭАТР "ЛЯЛЬКА"
г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2. Тэл.: (8-0212) 36 32 50.
■ **2, 3, 4 — "Прынцэса цырка і Дзед Мароз"** (танцавальна-забаўляльная праграма **"Новы год у краіне гномаў"** для дзяцей ад 3 гадоў). Пачатак а 17-й.